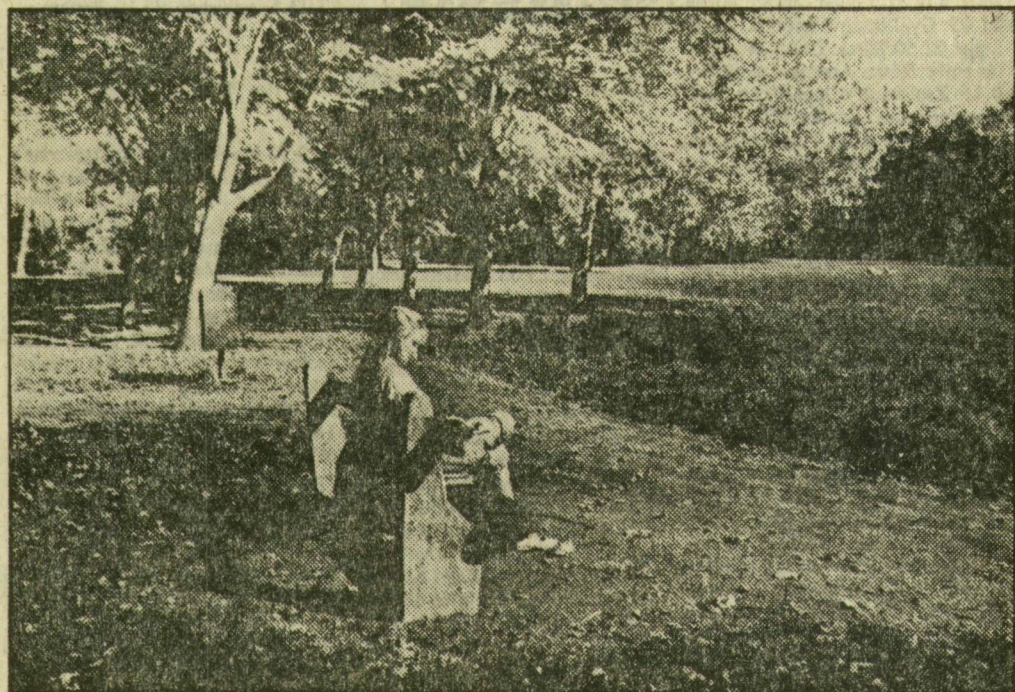

Város-részek

Királica álmai

Izabella királynő birtokát, amely Szegeddel átellenben, a Tisza túlsó partján terült el, az 1550-es években *Királicának* nevezték. Adottságait tekintve akkor sem lehetett megvetendő terület, amelyre néhány évszázad múltán a város is szemet vetett, mig nem 1880-ban Újszeged néven részévé is vált. A forgalmas-mozgalmas belváros mellett ez a térség mindig is a kert szerepét töltötte be: zöldje, csöndje, tiszta levegője azokat is ide vonzotta, akiknek pénzéből, ha családi házra nem is, de úszásra, csónakázásra, a Vigadóban főlhajtott sörre azért futotta: *Újszegedet ma is e kettősség jellemzi: több ezer család szűkebb élettere és zöld szabadidő- és üdülőközpont is egyben.* Hogy a hajdanvolt Királica miről álmodik most, a közelgő önkormányzati választások előtt, azt néhány itt élő emberrel beszélgetve tudtam meg.

Földút meg derítő

Ahogy terjeszkedett ez a városrész, a népi lelemény az egyes egységeknek külön nevet adott. Így beszélünk ma már madárreszről, mililomosnegyedről és Marostói városrészeiről. Valamennyinek közös gondot okoz azonban a gáz-, a csatorna- és az úthálózat — többnyire, mert nincs. De feszültség forrása volt az elmúlt évtizedekben az is, hogy néhol bevezették a gázt, építettek utat, csatornát, közpénzekből — lásd Traktor utca —, ám akkor arra fűlé laknia kellett Valakinek. Ilyen helyzetj előnyben volt része a *Szövő utcának* is: az ott élők aligha feddik meg prominens szomszédukat azért, mert a Kossuth Lajos sugárút fölbontása után a hozott anyagból kiköveztette az utat, s lett ott csatorna, meg később aszfalt is, akkor, amikor a környéken még sárba ragadtak az autók. A baj az, hogy a teljes közművesítés

Újszeged nagy részén elmaradt: a legkülső és a belső, Marostói városrész közti terület igen mostoha, például a Tiszavirág, a Tűzök utcában még földúton közlekednek. A kertvárosnak hihetetlenül kevés utcája csatornázott, a 20-30 százalékos zömmel a panelházas negyedek teszik ki. Nem véletlen, ha bűzik a Holt-Maros...

Az emberek nem akarnak belenyugodni a nincsbé. A *Traktor utcai* gázvezetés láttán is önerős gázbevezetésekre vállalkoztak. Fölhördültek a *Marostói városrész* lakói is, amikor a Rózsa Ferenc sugárúton fektették a főcsatornát, mondván, miért nem ágaztatják el a szomszédos utcákba. Fórumokon vitatták: gravitációs rendszerrel vagy gépek segítségével működő Prescan-rendszerrel oldják meg ezt. Így segítettek magukon a *Tűzök* utcaiak, és próbálkoztak ezzel 1987-ben az *Asztalos* és a *Torockói* utca lakói. Három év után, a napokban jutottak el addig, hogy megtartották tárgyalati alakuló ülésüket, és tanácsi támogatással, vízügyi alappól, valamint az érdekeltek fejenkénti 45 ezer forintjából még az idén megépülhet a csatornájuk. Tudomásunk szerint a *Harigai utcaiak* sem csak álmodoznak a csatornáról: hozzáálltak ők is a szervezéshez. Persze, kérdéses, sok száz, szennyvizét derítő, beengedő család számított-e az önkormányzat segítségére is, ha ő maga hajlandó kinyitni ezután is egyre apadó pénztárcáját.

Üzletre, trolira várva

Hogy miről álmodoznak még Királica nem éppen királyi módon ellátott lakói? Az új híd közelében élők jobb, igényesebb ellátású, udvarias, leleményes kereskedőket alkalmazó ABC-ről, amely pénzbe se kerülne, hiszen a kiváló helyen épült,

jó adottságú épület már megvan a 17 emeletes ház tövében. Ugyanitt szolgáltató *decentrum* kialakítására is kínálkozik lehetőség. Úgy érzik az újszegediek, őket is megilleti az az ellátás, mint a tarjániakat. Kertváros lévén, bő kínálatú *keresztvári áruház* nyitását jó ötletnek tartanak, ahol a vetőmagok, szerszámok, permetezőszerek, a szabadidő eltöltéséhez szükséges berendezések, eszközök is vőkre találhatnak. Volt, aki azt mondta, kiskertjének terményeit is szívesen leadná egy ilyen üzletben. Más meg, gondolom, szívesen megvenné, merthogy a kertváros egyes üzleteiben igen szegényes a zöldség-gyümölcs kínálat.

Az odesszaiak elégedettebbek lehetnek a közlekedéssel, mióta arra jár a trolis, a 71-es busszal utazók azonban hiányérzetük van. Emlékeznek ugyanis arra a középtávú közlekedésfejlesztési koncepcióra, amely szerint a *12-es trolis a Bérkert után közlekedik majd.* A vezetékkel tartószerkezet állnak is. *Hiányzik a megígért 13-as is,* amely az újszegedi állomást és a nagyalállomást kötné össze. Az újszegedieket sújtja az is, hogy nincs körjárat a nagykörúton.

Újszeged lelke

Újszeged azonban nemcsak az újszegedieké: közkincs is, adottságai ma sem szegényebbek, mint hajdan. A strandok, az uszodák vonzák is az embereket, s hasonlóan tömegeket kellenek, hogy idecsaljanak a sportpályák is. Nem megnyugtató a volt KISZ-tábor sorsa sem: egész nyáron üresen tátongtak a szép park és a töltés ölelésében megépített pályák, miközben teniszezni, focizni vágyó gyerekek és felnőttek nem találhatnak helyet erre a célra a városban. *Lehetne ez a sokat hirdetett egészséges életmód színtere is.* A *Füvészkert* szívéhez nőtt mindannyiunknak, de többnyire az inyenek látogatják, a liget azonban mintha vesztett volna régi varázsából és népszerűségéből. Van, aki azt mondta, ez Újszeged tüdejé, van, aki költőibben Újszeged lelkének nevezte. Pénzhiányra hivatkozva nem szabad hagyni, hogy bokrai, fái elpusztuljanak! Sőt: ötletekkel vonzóbbá kellene tenni időséket és fiatalokat számára, hogy ünnepeken, hétvégeken erőt meríthessen itt a városlakó a hétköznapi megpróbáltatásokhoz.

Chikán Ágnes

Polgármesterjelöltek Röszkén

Röszkét körülbelül 3 ezer 100-an, praktikus gondolkodású, gyakorlatias emberek kénytelenek a városba elszegődni lakják. Ez nemcsak a buszmegállóban megtelepedett lánghosszú felirataból — „Itál és kávé soron kívül kapható” — látszik. A falu terjeszkedésének gátat szab ugyan a Holt-Tisza és az árvízvédelmi töltés, na és a határ is, de a röszkéiek minden talpalatnyi helyet kihasználnak, szívesen kertészkednek, nem egy portának kétharmad részét is elfoglalják a fóliásátrak. Fő pénzadó növényük a fűszerpaprika, emellett még a vöröshagymát termelnek nagyban, a fólia alól retket, sárgarépat visznek — főként a Bosnyák téri piacra. Munkalehetőség, a té eszket és a paprikafeldolgozó üzemegység- alábbiakban ők szólnak meg.

MAGYARI LÁSZLÓ független jelölt:

— 1985-ben, kettős jelölés után választottak meg a helyi tanács elnökévé. A legfontosabbnak azt tartom, hogy a polgárok jól érezzék magukat Röszkén. Emelni kell az áruellátás és a szolgáltatások színvonalát. Röske — egy határátkelő hely esetében ez kissé talán furcsán hat — célállomás. Nincs átmenő forgalom, ez hátrányosan hat, bár az utóbbi időben nagyot léptünk előre: telefont és gázt kapott a falu, és folyamatban van egy luxusigény kielégítése is, hamarosan elkészül a kábeltelevízió rendszer. Nagyon hiányzik községünkben a szennyvízhálózat. Egyelőre házi derítók szolgálják a lakosságot, de ez hosszú távon, a röszkéi talajviszonyok miatt tarthatatlan: a föld telítődik és tönkremegy. Kérdés persze, hogy az önkormányzat pusztán saját erőforrásaival támaszkodva tud-e ezen változtatni.

A röszkéiek hagyományosan jó gazdálkodók, ám egyénileg csak háztáji kezelet között vannak önálló tapasztalataik, a tsz-ekben szakmai irányítást kapnak. Ha tömegesen igénylik vissza a földet, s kialakul egy új típusú szövetkezet, és elterjed a magántulajdonosi forma is, feltétlenül meg kell indítani a gazdálkodást a faluban, s számukra a megfelelő szolgáltatásokat (gépek stb.) biztosítani. Vállalkozók, vagy a szövetkezetek elégeithetik ki az ilyen — például aratás- kor fellepő — igényeket. Jó volna visszakapni a Holt-Tisza Röszkét megillető részét is. A miénk a múltban halászfalu volt, de a mostaniak is boldogulnának. Az önkormányzat tulajdonába kerülne még a tsz-nek mintegy 40 hektárrnyi állami tartálék földje, ezt is ügyesen kellene hasznosítani.

Szükséges, hogy segítse a leendő önkormányzat a faluban letelepedni szándékozókat. Kedvező feltételrendszer: segélyek és hitelek megfelelő formáit kell kidolgozni a lakásépítésre — magánházakra tudok csak gondolni, hogy Röske megtarthassa falusi arculatát — emberléptékű méretekkel, megfelelő nagyságú telkekkel, hogy a helyi gazdálkodási rend folyamatos-sága megőrződjön. Személyes meggyőződésem, hogy a telket a fiataloknak előbb meg kell kapniuk, s időt kell nekik hagyni, míg képesek lesznek beépíteni azt. Ideális lenne, ha az itteni emberek többsége hely-

ben dolgozhatna. A munkahelyek megteremtése egyelőre vágyálom csupán, de azt el tudom képzelni, hogy a remélhetőleg hamarosan megélénkülő vállalkozások némileg enyhítenek e gondokon.

Mindenki élhessen ott, ahol az leginkább kedvére való. A magam részéről a tanyasi életforma nagy támogatója vagyok.

FORRÓ VINCE független jelölt:

— 1972-ben, a Déry Miksa Szakközépiskolában végeztem a gépészeti technikusként. A röszkéi határátkelő helyen, az Áfor egyik csoportvezetője vagyok. Röszkén élek, két általános iskolás gyermekem van.

Nem önjelölt vagyok, sokan kerestek meg a faluból, hogy vállaltam. A legnagyobb probléma az volt nálunk, hogy a térsz és a tanács vezetése nagyon szorosan összefonódott, majdhogynem egy család kezében összpontosult. Az emberek talán bennem látják a változást. A leendő önkormányzat kezdő lépéseit igen problematikusnak ítélem. Általában az országban, s a mi községünkben sem kivétel ez alól, kevés az anyagi erő. A helyi adók nem elégségesek az önkormányzat, állami támogatásra szoruló a röszkéi önkormányzat. Hosszú távon erre nem lehet alapozni. Előrelépést csak a lakosság megmozgatása hozhat: vállalkozni kell, nemcsak a falu, de kinek-kinek saját, jól felfogott érdekében is.

Néhány szót szólnék a legbosszantóbb problémákról, s a fontosabb feladatokról. A községi szeméttároló közel van a házakhoz is, ha begyullad, szinte elviselhetetlen a bűz; de közel van a falu ivóvízforrásához is: beleesik a mélyfúrású kút vízgyűjtő területébe, s a kidobott vegyi és permetanyagok, egyáltalán a szennyes lé, mind itt szivárog be a földbe, a kút szomszédságában. A faluban vannak magánfuvarozók. Miért ne lenne vállalkozó a szemét szállítására? Én ebben látom a megoldást.

Alacsony színvonalú az áruellátás. Szegedtől 12 kilométerre a napi közszükségleti cikkeken kívül szinte semmi nincs.

Röszkén szorgalmas emberek élnek. Minden lakos termel — értékesítési lehetőség viszton nincs. Budapestre, Pécsre, Kecskemétre, Miskolcra járnak, hogy piacot találjanak. Aki nem tud szállítani, annak marad

a helyi felvásárló: alacsony áraival (a Bosnyák térinek felével), késedelmes kifizetésekkel. Ide is elkelne a magánvállalkozói konkurrencia.

Hogy az oktatás szomorú helyzetén változtatni tudjon, kíváncsok volna, ha a két-három pedagógusjelöltből legalább egy bekerülne az önkormányzati testületbe. El kell érni, hogy gyermekeink ne legyenek hátrányban a középiskolákban.

A kitűzött célok eléréséhez saját erőnkkel kell jól megszerveznünk, s akkor külső segítség nélkül is boldogulunk.

FEHER MIHÁLY KDNP-FKGP:

— 1928-ban Szeged-Fekete szél tanyavilágában, 6 gyermekes földműves szülői családjában születtem. Tizenöt éves koromtól vagyok családfenntartó. A KDNP és az FKGP röszkéi szervezeteinek felkérésére vállaltam a polgármesterjelöltséget. 1943-ban a KALOT (Katolikus Agrár Legényegylet Országos Tanácsa) eszméivel köteleztem el magam, ott végeztem a népfőiskolát, ott voltam 1948-ig ifjúsági elnök, és ennek következtében tartóztattak le, majd tartottak a későbbiekben rendőri felügyelet alatt. 1956-ban a Szeged Városi Munkástanács tagja voltam, ezért 1957-ben fél évre internáltak. A bélyeg rajtam maradt, mint segédmunkás, betanított munkás, később mint csoportvezető és rak-táros dolgoztam, 1985-ben az élelmiszeripari főiskolán kaptam gondnoki állást. Ma már nyugdíjas vagyok, pártotnak tagja sohasem voltam. Megalakulásakor kapcsolódtam be a KDNP szegedi szervezetének munkájába, ahol városi, majd megyei vezetőségi tag lettem. Részt veszek a KALOT újjászervezésében is.

— Nagyon röviden programomról: a röszkéiek mindig nagyon dolgozósok voltak. Itt is vissza kell állítani a magántulajdont, és a kisvállalkozások támogatásán alapuló szektorsemleges szociális piacgazdaságot kell létrehozni.

Két társadalmi réteg helyzetéről tennék még említést: kiemelkedően fontosnak tartom az ifjúság hazafias és embertársai megbecsülésére irányuló nevelését. A fiataloknak és az idősebbeknek egyaránt emberhez méltó életkörülményeket kell teremtenünk.

ÓDOR JÓZSEF

